

MADRIDISSA 11.–12. MAALISKUUTA 2010 PIDETYN INKLUSIIVINEN KOULUTUS SOSIAALISEN YHTEENKUULUVUUDEN EDISTÄJÄNÄ -KONFERENSSIN PÄÄTELMÄT

Toukokuussa 2009 Euroopan unionin neuvosto laati osana eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategiaa (ET 2020) strategiset tavoitteet, jotka painottavat inklusion merkitystä koulutuksellisen eriarvoisuuden vähentämisessä. Neuvoston kanta oli, että koulutuksen tulisi vastustaa kaikkia syrjinnän muotoja ja antaa kaikille nuorille valmiudet myönteiseen vuorovaikutukseen taustasta riippumatta.

Kansainväliseen konferenssiin osallistui noin 300 delegaatiota noin 40 maasta, ja sen tavoitteena oli tarjota mahdollisuuksia pohtia erilaisia tapoja integroida laadun, tehokkuuden ja tasavertaisuuden periaatteet kaikille koulutuksen tasoille. Se keskittyi erityisesti heikoimmassa asemassa olevien oppijoiden inklusioon sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Kokouksen tavoitteina oli

- Pohtia koulutusta EU:n köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuoden näkökulmasta sosiaalisen inklusion olennaisena osatekijänä.
- Pohtia koulutuksellisen inklusion linjauksia ja jakaa parhaita käytäntöjä viitaten erityisesti erityistä tukea tarvitseviin opiskelijoihin.
- Edistää inklusiivisesta koulutuksesta saatujen kokemusten jakamista EU:n jäsenvaltioiden ja Latinalaisen Amerikan maiden kesken.
- Koota inklusiivisen koulutusnäkömyksen keskeinen anti kansallisille ja eurooppalaisille viranomaisille jaettavaksi asiakirjaksi.

Konferenssin ohjelma ja lisätietoa löytyy [www-osoitteesta:](http://www.educacion.es/eu2010/agenda/educacion-inclusiva.html)
<http://www.educacion.es/eu2010/agenda/educacion-inclusiva.html>

Päätelmät

Inklusiivinen koulutus on yleismaailmallinen oikeus, joka edellyttää poliittisia toimenpiteitä, joilla kaikille kansalaisille pyritään tarjoamaan mahdollisuus laadukkaaseen koulutukseen. Se tarkoittaa myös sitä, että koulutuskeskuksilla tulee olla käytettävissään tarvitsemansa resurssit (taloudelliset, inhimilliset, koulutukselliset, tieteelliset ja tekniset), jotta ne voivat vastata kaikkien oppijoiden tarpeisiin ja turvata heidän opintomenestyksensä henkilökohtaisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta, kulttuurisesta, maantieteellisestä tai etnisestä taustasta riippumatta. Erityistä huomiota tulee kiinnittää sukupuolikysymyksiin, ja etenkin vammaisiin tyttöihin ja naisiin kohdistuvaan syrjintään.

Inklusiivisen koulutuksen tulee taata yhdenvertaiset mahdollisuudet, syrjimättömyys ja koulutuksen saavutettavuus kaikille periaatteinaan laatu, yhdenvertaisuus ja korkea taso yhdessä toisiaan täydentäen.

Konferenssi, johon osallistui Espanjan autonomisten maakuntien, Euroopan ja latinalaisen Amerikan maiden sekä vapaaehtoissektorin edustajia, toteutti osaltaan yhtä Espanjan puheenjohtajuuskauden neljästä kasvatusalan tavoitteista edistämällä koulutuspolitiikan tasavertaisuutta ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä aktiivista kansalaisuutta. Tavoitteella pyritään vastaamaan eri haasteisiin: koulunkäynnin varhaiseen lopettamiseen ja opinnoissaan erityistä tukea tarvitseviin oppijoihin.

Tärkeitä edistysaskelia kohti inklusiivista koulutusta on otettu koulutuksen teorian, päätöksenteon ja käytännön tasolla, erityisesti on syytä mainita YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista ja sen koulutusta koskeva 24 artikla.

Inklusiivinen koulutus on edelleenkin tavoite, jota kohti pyrittäessä on edessä merkittäviä haasteita, ennen kuin laadun, tasavertaisuuden, inklusion, monimuotoisuuden kunnioittamisen ja toimivan yhteiskunnallisen osallistumisen tavoitteet saavutetaan. Konferenssissa kiinnitetään erityistä huomiota sekä kehitykseen että haasteisiin kolmella koulutuksen tasolla: perusopetuksen ylempillä luokilla, ammatillisessa koulutuksessa sekä korkea-asteen koulutuksessa.

Seuraavassa keskeisiä konferenssissa esiin tuotuja seikkoja:

- Ihmiskeskeinen inklusiivinen koulutus hyödyttää kaikkia oppijoita riippumatta siitä tarvitsevatko he erityistä tukea vamman tai muun syyn vuoksi. Inklusiivinen koulutus valmistaa oppijoita elämään ja työskentelemään moniarvoisessa yhteiskunnassa.
- Kaikilta osallistujatahoilta edellytetään poliittista tahtoa ja päättäväisyyttä järjestelmän perinpohjaisen muuttamisen edistämiseksi. Tämä edellyttää kokonaisnäkömyksen, tietojen, taitojen ja lainsäädännön yhteensovittamista, jotta tasavertaisuuteen ja korkeaan tasoon pyrkivä laadukas inklusiivinen opetus voidaan toteuttaa kaikilla koulutusasteilla yleisopetuksessa. Koko yhteiskunnan tulee osallistua tähän koulutuksen muutokseen.
- Kaikkien mukana olevien sektoreiden on tuettava koordinoitujen linjausten luomista ja edistettävä hyvien käytäntöjen jakamista.
- Indikaattoreiden avulla voidaan tunnistaa syrjintää lisääviä ja toisaalta inklusion mahdollistavia tekijöitä.
- Seuraavat tekijät ovat edellytyksenä oppimisympäristöjen muutokselle ja jokaiselle kuuluvan opiskeluoikeuden käytännön toteutukselle: joustavat koulutusjärjestelmät, erilaisuuden näkeminen arvona, erilaisten esteiden voittaminen (fyysisten, opetusohjelmiin ja -materiaaliin liittyvien esteiden, asenteiden, välineiden ja erityisten apuneuvojen puutteen, sosiaalisen toiminnan vähyyden, kommunikaation, viittomakielen ja muiden suullista viestintää parantavien välineiden saatavuusongelmien), opettajien ja koulujen tukeminen, tiimityöskentely, johtajuus oppilaitoksissa, oppijoiden yhtäläiset olosuhteet sekä yhteistyö vanhempien, ammattilaisten ja vapaaehtoissektorin kesken.
- Siirtymiä koulutustasolta toiselle ja työelämään tulee helpottaa, inklusiivista opetusta tulee kannustaa opetuksen alusta alkaen ja painottaa erityisesti varhaista tunnistamista ja puuttumista.
- Opettajien koulutukseen (perus- ja täydennyskoulutuksessa) tulee kiinnittää huomiota kaikilla koulutusasteilla. Opettajankoulutuksen tulee valmistaa opettajia vastaamaan oppijoiden erilaisiin tarpeisiin, mikä on keskeistä inklusiivisen opetuksen onnistumisen kannalta.
- Nuoret eivät halua tulla kohdelluiksi lapsina vaan he haluavat tehdä itsenäisiä päätöksiä. Heillä on oikeus opetussuunnitelmaan, joka valmistaa heitä toimimaan täysivaltaisina kansalaisina.
- Ammatillisen koulutuksen osalta yksi avaintekijöistä on tiiviin yhteyden rakentaminen koulutuksen ja työelämän toimijoiden välille sekä harjoittelupaikkojen saaminen yrityksiin.
- Inklusio tulee nähdä oppivelvollisuuskoulutuksen tapaan prioriteettina myös korkeaasteen koulutuksessa. Korkeakouluopintojen pääsymahdollisuuksia tulee parantaa jotta vammaisten ja heikossa asemassa olevien opiskelijoiden osuus voisi kasvaa. Etenkin asiantuntijatukea tarvitaan "välittäjiksi" opiskelijoiden ja heidän opetushenkilöstönsä välille.
- Kaikki inklusiivisen koulutukseen liittyvät toimet hyödyttävät kaikkia oppijoita.

